

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav světových dějin

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Jiří Rys

Název práce: Rakouská emigrace v Československu 1934–1939

Jméno vedoucího práce: Ondřej Vojtěchovský

1. Heuristika (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

1.1 Hodnocení použité literatury a pramenů	2
1.2 Úplnost použitých zdrojů z hlediska současného stavu bádání	2

Stručné hodnocení:

V heuristice se student zaměřil zejména na zvládnutí sekundární a dobové literatury. Seznámil se a kriticky vyrovnal s dosavadními pracemi v českém jazyce. V dílčích problémech dokázal odhalit a upozornit na jejich nedostatky. Rezervy spatřuji v poznání literatury německojazyčné. Student mohl např. pracovat s několikavazkovou edicí *Österreicher im Exil*. Nepodařilo se mu nicméně zanalyzovat dosavadní stav bádání tak, aby přesvědčivě obhájil smysluplnost vlastního výzkumu a zformuloval originální badatelskou otázku. Není proto jasné, nakolik práce rozšiřuje výzkum tématu o nové skutečnosti či nové perspektivy.

Z archivních dokumentů J. Rys pracoval s fondem Policejní ředitelství v Brně uloženým v Moravském zemském archivu, které studovali již předchozí badatelé. Zohlednil také záznamy z jednání československého národního shromáždění v Archivu poslanecké sněmovny. Dále se seznámil s dobovou literaturou a tiskem. Pramenná základna je tedy poměrně široká a má značnou výpovědní hodnotu. Kvůli nedostatku času však již nestihl provést výzkum v Národním archivu ČR a Archivu ministerstva zahraničních věcí. Kromě dobové literatury a tisku mohl autor také použít memoárovou literaturu. Seznam pramenů a literatury je ovšem sestaven nestandardně. Seznam zahrnující jak prameny, tak literaturu, autor označuje nadpisem „Literatura“. Mezi sekundární literaturu

Ústav světových dějin

autor zařadil i některé tituly dobové, které mu byly pramenem. Další publikace tohoto druhu pak již uvádí pod nadpisem „Paměti a politicky zaměřená literatura“ (ačkoliv žádné paměti nepoužil).

2. Řešení problému (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

2.1 Volba cíle práce odpovídá zadání	2
2.2 Cíl z hlediska metodologie oboru je zvolen relevantně	2

Stručné hodnocení:

Cíle práce si autor definoval spíše neurčitě a v některých ohledech i zavádějícím způsobem. Např. v úvodu deklaruje, že chce odpovědět na otázku, zda byla emigrace rakouských sociálních demokratů a dalších stoupenců levice odůvodněná, nebo jen přehnaným gestem. Bez ohledu na to, že o odůvodněnosti exilu není pochyb, tuto otázku ani v dalším textu již neřeší.

Z původního zadání práce student naplnil cíl zpracovat aktivity a podmínky pobytu rakouských emigrantů na československém území. Dále se též zabýval diskusemi o příčinách porážky levice mezi příslušníky exilu a mezi sociálními demokraty a komunisty obecně. Na základě studia tisku a parlamentních jednání také popsal reakce v československém prostředí. Nicméně řada důležitých otázek mezi deklarovanými cíli schází: autor se mohl ptát, kdo emigraci tvořil, jaké byly formy její činnosti, jak se v jejím okruhu bezprostředně hodnotily události, které k emigraci vedly. Druhý okruh otázek se měl týkat přijetí emigrantů v ČSR, postoji veřejnosti, úřadů, jednotlivých směrů politického spektra a československé reflexe únorových událostí v Rakousku. O tom všem přitom práce více méně pojednává, ovšem explicitní formulace takových cílů v úvodu schází (kromě popisu jednotlivých kapitol).

3. Hodnocení struktury práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

3.1 Je struktura práce logická	3
--------------------------------	---

Ústav světových dějin

3.2 Odpovídá struktura práce metodologii a metodám deklarovaným v úvodu práce	3
---	---

Stručné hodnocení:

Struktura práce odpovídá postupu, zmíněnému v úvodu. Jednotlivé kapitoly však nejsou vzájemně logicky propojeny. V 2. kapitole (fakticky kapitole první, protože číslem jedna je označen úvod) autor popisuje vývoj v Rakousku v letech 1918 až 1934. Zmiňuje přitom hlavní politické události, avšak aniž by dovedl vysvětlit příčiny vnitropolitického konfliktu i vnitřní labilitu rakouského státu. Ve 3. kapitole je nelogicky spojeno vyličení únorových událostí 1934 v Rakousku s popisem československých reakcí. Bez další návaznosti autor ve 4. kapitole ihned přistupuje k poměrům rakouských uprchlíků v ČSR. Přitom předtím nevysvětlil, jak příslušníci sociálně demokratického Schutzbundu do Československa přišli. Logické by také bylo nejprve se věnovat osudu vedoucích sociálně demokratických funkcionářů a jejich snaze zorganizovat exilovou organizaci a teprve poté rozebírat poměry v uprchlických táborech, kde byli umístěni řadoví schutzbündleři. 5. kapitola představující diskusi o důvodech porážky vedené sociálními demokraty a komunisty mohla být uvedena v návaznosti na debatu československou zařazenou do kapitoly třetí.

4. Hodnocení kvality textu práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

4.1 Analýza pramenů a literatury	3
4.2 Interpretace pramenů a literatury v jejich vzájemných souvislostech	3

Stručné hodnocení:

Jak jsem již zmínil, autor nezohlednil některé důležité německojazyčné tituly. Jak z průběhu semináře vím, student byl schopen analytické úvahy a interpretace literatury i pramenů. Tyto schopnosti se však v práci projeví jen poskrovnu. Autor ve svém výkladu jen zřídka přestoupil rovinu pouhé parafráze a shrnutí starší sekundární literatury. V interpretaci pramenů nepřekračuje rovinu převyprávění jejich obsahu. Obsah archivních dokumentů nezasazuje do širšího kontextu. Tvrzení policejních hlášení, které tvoří podstatnou část archivních dokumentů, přejímá nekriticky.

Ústav světových dějin

5. Kvalita zpracování (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

5.1 Stylistika a pravopis	3
5.2 Použitá terminologie	2

Stručné hodnocení: Na stylistice a pravopisu se bohužel podepsal spěch při dokončování textu. Práce před odevzdáním neprošla mou kontrolou. Nachází se v ní množství pravopisných chyb (hlavně ve shodě podmětu s přísudkem), překlepů, neobratností ve větné skladbě a formulačních nejasností. Typickým rysem textu je nadužívání trpného rodu a častý výskyt přítomného času, který je v odborné historické práci nevhodný. V pasážích, které jsou parafrázemi archivních dokumentů, autor podlehl dobovému stylu úředních (policejních) písemností.

Historické i analytické termíny práce jsou použity v zásadě korektně. Terminologickým otázkám se ale autor zvlášť nevěnoval.

6. Celkové hodnocení v rozsahu nejméně 500 znaků:

Student práci odevzdal, aniž by mi ji její konečnou verzi předložil k připomínkování. Předložená práce je poznamenána spěchem. Chtěl bych přitom vyjádřit jisté politování, jelikož student vyvinul zejména v heuristické přípravě značné úsilí, projevoval analytické schopnosti a dokázal se kriticky vyrovnávat s dosavadní sekundární literaturou. Tyto studentovy přednosti však ve výsledném textu nejsou zřejmé. Archivní studium student podnikl na poslední chvíli. Scházel mu tak čas, aby získal určitý kritický odstup a mohl se nad obsahem dokumentů více zamyslet.

Práci schází relevantní badatelská otázka. Není jasné, zda a případně v čem, autor doplnil či překročil dosavadní stav bádání.

Kapitoly na sebe smysluplně nenavazují. Výklad nejde příliš do hloubky. Zvláště v 2. kapitole o vývoji Rakouské republiky do roku 1934 autor nevysvětlí důvody hluboké vnitřní krize a nedovede správně charakterizovat antagonistické proudy. Dopouští se i některých faktických omylů: např. tvrdí, že Rakousko bylo kvůli své vnitřní nestabilitě a projevům excesivního

Ústav světových dějin

politického násilí včetně atentátů ve 20. letech v Evropě výjimkou. Ve 3. kapitole, kde tlumočí obsah článků v československých novinách, neuvádí politickou orientaci citovaných listů a dále jejich argumenty nerozvádí, natož aby je analyzoval.

Pasáže o pobytu a aktivitách rakouských emigrantů v Československu postavené na citaci pramenů vyvolávají řadu podnětných otázek. Většina uprchlých bojovníků Schutzbandu, včetně jeho předáka R. Bernascheka zřejmě neměla jasně vyprofilované politické názory. Např. by bylo záhodno vysvětlit, jaký měli tito muži, včetně vůdců, vůbec vztah k rakouské státní myšlence, nebo jak se stavěli vůči nacistickému hnutí. Na zmíněných dalších osudech uprchlíků není pozoruhodný jen tragický osud některých z nich, kteří se stali obětmi stalinského teroru v SSSR, ale také skutečnost, že se někteří bez trestu vraceli zpět do Rakouska (nebo v letech 1938 a 1939 do Třetí říše). To se týká i oslavovaného hrdiny rakouského antifašismu R. Bernascheka. Autor však tyto podněty nijak nevyužil. Jeho práce je tím analyticky plochá a popisná. Zabíhá do detailů, které ve výkladu postrádají další smysl. Práci J. Ryse považuji za nevyužitou příležitost. Velmi rád bych totiž vyzdvihl studentovu celkovou práci v semináři a nezpochybnitelné nasazení, které během přípravy práce projevoval. Je škoda, že tento svůj potenciál zúročil ve své bakalářské práci jen dílčím způsobem.

Přes shora uvedené se domnívám, že bakalářská práce j. Ryse splňuje nároky kladené na tento typ akademických prací a navrhuji ji proto k obhajobě.

7. Otázky a připomínky k obhajobě:

Student by měl kriticky zhodnotit dosavadní českou odbornou literaturu o tématu a poukázat na možné směry dalšího bádání.

Student by měl odpovědět na otázku, jaké skupiny emigrantů se do ČSR v únoru 1934 a poté uchýlovaly.

Navržená známka: dobře

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav světových dějin

Datum: 9. 9. 2016

Podpis:

PhDr. Ondřej Vojtěchovský, Ph.D.